

OFFICIAL PRESS RELEASE

24 Febueli 2016

PR No.1/2015-16

**FANONGONONGO 'A E PANGIKĒ PULE FAKAFONU' 'O TONGA – FEKAU'AKI MO E
MA'U 'O HA PA'ANGA LOI**

Kuo ma'u 'e he Pangikē Pule Fakafonua 'o Tonga ha lau'i pa'anga 'e \$20 'i he pa'anga fo'ou koia 'oku hā ai 'a e 'imisi 'o 'Ene 'Afio Kingi Tupou VI, pea kuo 'osi fakamo'oni' i ko e lau'i pa'anga loi. Ko e lau'i pa'anga loi ko eni', 'oku 'ikai ke hā ai 'a e ngaahi faka'ilonga malu' i fakapulipuli 'a ia 'oku totonu ke hā 'i ha lau'i pa'anga mo'oni, 'o hangē ko eni:

1. 'I he tafa'aki to'ohema 'o e fofonga 'o e lau'i pa'anga, 'oku totonu ke hā ai 'a e 'imisi 'o 'Ene 'Afio Kingi Tupou VI pea mo e fo'i lea ko e NRBT 'i ha seakale fuopotopoto hinehina, 'a ia 'e toki malava pē keke mamata kiai 'i he taimi 'oku ke puke hake ai 'a e lau'i pa'anga ki he maama (watermark);
2. ko e filo malu' i ngingila 'oku tuiaki faka-kongokonga mei 'olunga ki lalo 'i he lau'i pa'anga; pea
3. 'I hono hulu' i 'aki 'a e maama vāleti (UV) 'a e fofonga 'o e lau'i pa'anga, 'oku ne fakapapau' i mai 'a e mahu'inga totonu 'o e lau' i pa'anga koia.

'I he'ene pēhē, 'oku 'iai 'a e tokanga makehe mo e hoha'a 'a e Pangikē Pule Fakafonua 'o Tonga, telia na'a 'oku 'iai ha ngaahi lau' i pa'anga \$20 loi 'oku lolotonga ngāue'aki 'e he kakai 'o e fonua, kae 'ikai kenau mea' i pe fakatokanga' i.

Koia ai kuo 'osi teuteu' i 'e he Pangikē Pule ha fanga ki' i tohi fakahinohino 'a ia 'oku fakaikiiki atu ai 'a e ngaahi faka'ilonga malu' i fakapulipuli 'o e lau' i pa'anga mo'oni', ke tokoni ki he kakai 'o e fonua 'i hono fakapapau' i mo fakafaikehekehe' i 'a e lau' i pa'anga mo'oni mei he lau' i pa'anga loi. 'Oku ma'u ta'etotongi atu 'a e fanga ki' i tohi fakahinohino ko eni mei he Pangikē Pule pea 'e to e malava pē foki ke ma'u ia 'i he 'emau tu'asila uepisaiti 'a ia ko e www.reservebank.to

'Oku 'oatu ai heni 'a e fale' i ki he kakai 'o e fonua', kemou kātaki 'o vakai' i ma'u pe 'a e lau' i pa'anga pepa kotoa pē 'oku mou ngāue'aki tautautefito ki he lau' i pa'anga \$20 fo'ou kimu'a pea ke toki tali ia keke ngāue'aki. Ko e pa'anga loi', 'oku 'ikai ke 'iai hano mahu'inga fakapa'anga pea 'oku 'ikai ke tali ia 'i he ngaahi Pangikē Fakakomēsiale pē ko e Pangikē Pule.

Koia 'oku kole atu ai ki he kakai 'o e fonua', kemou līpooti mai leva ki he Pangikē Pule ha pa'anga pepa loi 'oku mou ma'u pē tauhi. Pea 'oku fakatokanga atu foki heni kiate kimoutolu kotoa pē 'oku mou ngaohi pē tufaki 'a e ngaahi lau' i pa'anga loi ko eni, kemou mea' i 'oku mou maumau' i 'a e lao hotau fonua 'i he Kupu 59 mo e 61 'o e Lao ki he Ngaahi Hia 1988.

Ki ha ngaahi fakaikiiki pē ko e līpooti ha pa'anga pepa loi, kātaki fetu'utaki mai ki he:

Va'a 'o e Pa'anga

Pangike Pule Fakafonua 'o Tonga

Fika Telefoni: (676) 24 057; Fax (676) 24 201

Meili 'Elekitolonika: nrbt@reservebank.to

Peesi 'Initaneti: www.reservebank.to